

seende. Det ærede Medlems eget Skjøn, haaber jeg, vil blive veiledende for ham.

Mr. Andersen: Ja, jeg vil da ganske fort fremstille de Punkter, som jeg kunde ønske forandrede.

Formanden: Selv om Enkeltheder ikke just staa i ligefrem Forbindelse med de ledende Grundsætninger i Lovforslaget, vil der ganske vist nok kunne tænkes Anledning til at fremdrage dem allerede nu, især hvis Vindringsforslag senere skulde knyttes til de paagjældende Bestemmelser. Jeg skal derfor heller ikke være meget nøjsøgende hermed, men har kun villet minde om, at dette dog er en Iste Behandling, og overlader, som sagt, gjerne til det ærede Medlems eget Skjøn at tage det fornødne Hensyn dertil.

Mr. Andersen: Der er i § 1 en Bestemmelse om, at der skal lægges et Aar til den skolepligtige Tid. Naar denne Bestemmelse var truffen for en Del Aar tilbage, kunde den maasse lettere have ladet sig gennemføre end nu, thi jeg erkjender, at den kan i sig selv være meget god. Den gjælder, som vi jo Alle vide, i Hertugdømmet Slesvig, og Enhver, der har haft Leilighed til at kende de Rekruter, der som ind til Krigstjeneste, vil have gjort den Erfaring, at de Rekruter, der kom fra Slesvig, saa længe dette var i Forbindelse med Danmark, vare for en stor Del langt bedre uddannede og oplyste end de, der kom fra Kongeriget. Det er i det Mindste min Erfaring, og det tror jeg maa tilskrives den Omstændighed, at man i Slesvig har Hverdagskolegang, og at Undervisningspligten først ophører med det 15de Aar. Men skjøndt jeg erkjender, at Foranstaltningen i sig selv vil være særdeles gavnlig, tror jeg ikke, det gaar an at indføre den her ved Uaang. Den har jo ogsaa mødt Modstand paa et andet Sted. Efterat vi nu have haft den Frihed, som vi have haft siden 1814, at 14 Aars Alderen har været den bestemte Grændse, og Loven af 1855 endog tillader Udstrømning med 13 Aars Alderen, tror jeg, at det vilde vække stor Misforopielse, hvis man stred til, hvad der her vistnok er foreslaaet i en meget god Hensigt. Dernæst er der den daglige Undervisningstid; det er ogsaa Noget, jeg mener bør forandres og vistnok ogsaa vil blive gjort til Gjenstand for Vindringsforslag, hvis Sagen gaar i Udvalg, som jeg haaber den vil gjøre. I Stedet for, hvad der her er ansøgt om Skoledagene, vilde jeg ønske, at der kunde træffes den Foranstaltning, at den øverste Klasse søgte Skolen hver Dag om Vinteren og saa kunde være aldeles fri om Sommeren. Jeg mener, at Vinterkolegangen da skulde være fra November til Nøjetidens Begyndelse; det maatte da være overladt Sogneraadet eller Skolekommissionen at afgive det nødvendige Skjøn i saa Henseende. Før

midt i April Maaned vilde det vel neppe være hensigtsmæssigt at lade Skolegangen ophøre. Jeg mener, at 5½ Maanedes Skolegang om Vinteren vil være bedre end den nu bestaaende. De smaa Børn paa indtil 8, 9, 10 Aars Alderen kunde undervises af ethvert dertil egnet oplyst Menneſke, og det kunde ikke volde Kommunerne stor Byrde at lade dem undervise paa denne Maade enten af et Menneſke, der forbereder sig til Seminarist, eller af en Husmand eller en godt oplyst og vel opdragen Kvindeperson; det er Noget, som ethvert vel oplyst Menneſke kan paatage sig. Dette vil lettere kunne lade sig gjøre nu end forhen, efter at der er indført saa mange arbejdsbesparende Redskaber ved Landbruget, Lærstemaſtiner, Hællstemaſtiner osv., saa at meget Arbejde nu udføres ved Maſtiner, som før udførtes ved Haandkraft. Der er derfor Arbejdskraft nok tilovers om Vinteren og Menneſter nok, som haabe kunne og vistnok ogsaa ville paatage sig de smaa Børns Undervisning. Det i Lovforslaget foreslaaede vilde derimod være en Foranstaltning, der vilde volde stor Mispøielse rundt omkring i Kommunerne. Der er dernæst en anden Paragraf, som handler om, at i Børneskolerne skal en Lærer undervise indtil 60 Børn paa en Gang. Jeg vil ikke modſige, at der kan være Lærere, som kunne gjøre det, især i den unge, kraftige Alder, men giver man en Lov derom, som skal tjene til Retteſnor for Alle paa enhver Tid og ethvert Sted, er det ikke rigtigt. Der er Lærere, som kunne udholde det i flere Aar, især i den unge mere kraftfulde Alder, men i et længere Tidsrum, især naar Alderen begynder at trykke, og Brystet bliver mindre godt, vil det ikke være muligt for Læreren at holde ud at tale — og der skal tales meget i Børneskolerne — saaledes at det bliver en frugtbar Undervisning. Men man lægge Mærke til, at det ikke er i Almueskolerne som i visse andre Skoler, at Børnene staa omtrent paa det samme Standpunkt, men de staa paa et høist forskjelligt Undervisningstrin med Hensyn til Dplysning, og det gjør Undervisningen meget vanskeligere end i andre Skoler, hvor Børnene omtrent staa paa samme Trin af Dplysning. Dernæst er der en Bestemmelse om, at 80 Børn skulde kunne undervises af 2 Lærere i samme Skolelokale. Det antager jeg ogsaa er gjort i en god Hensigt, nemlig for at spare Kommunerne Beføstninger; men i mine Tanker er det mindre praktisk. Jeg tror ikke, det godt lader sig gennemføre, men at det nødvendigvis maa forandres. Endelig er der i § 7 den Bestemmelse, at der, for at lette Kommunerne Beføstningerne med Hensyn til Skolevæsenet skal kunne afforderes med private Skolehøldere om at tage Børn for en vis Betaling efter Overenskomst, naar den offentlige Skole er overfyldt. Det er en Forholdsregel, som jeg ikke tror, at noget Medlem i Birkeligheden kan have Noget at indvende imod, og selv om der ikke stod Andet i Loven, vilde jeg anse dette for at være en me-